

TÁRSADALMI ELLENŐRZŐ TÁJÉKOZTATÓ TÁRSULÁS

HÍRLAP

A TÁRSADALMI ELLENŐRZŐ TÁJÉKOZTATÓ TÁRSULÁS
INGYENES KIADVÁNYA. MEGJELENIK BÁTASZÉK, BÁTAAPÁTI, CIKÓ,
FEKED, MÓRÁGY, MŐCSÉNY, ÓFALU, VÉMÉND TELEPÜLÉSEKEN

XII. ÉVFOLYAM 4. szám
2021. augusztus

Augusztus közösségi élményeket adott

TETT TELEPÜLÉSEK Az utolsó nyári hónap jeles időszak a naptárban, hiszen augusztus 20-án a községek és városok különböző rendezvények keretében emlékeznek meg az ország nemzeti és hivatalos állami ünnepéről. Így történt ez a TETT-es települések többségében is.

Mőcsényben Krachun Elemér polgármester és Salgó Ivett alpolgármester szegte meg az ünnepi kenyeret

MŐCSÉNY Még soha ennyien nem voltak Mőcsény augusztus 20-i ünnepségén.

– Végre ismét együtt vagyunk – nyugtázta köszöntőjében Krachun Elemér. A polgármester beszédében áttekintette azokat az eredményeket, melyekre Szent István napján kiáltkék büszke lehet valamennyi helybeli. A rendezvényen megjelent és felszólalt Potápi Árpád János, a térség országgyűlési képviselője is. – Ugyanazok az egyházmegyék állnak és működnek, melyeket Szent István hozott létre – méltatta uralkodónkat a nemzetpolitikáért felelős államtitkár. – Ugyanazok a megyék ma is üzemelnek, esetünkben Tolna megye. Olyan maradandót alkotott, ami több mint ezer év próbáját állta ki.

– Mindig öröm, ha egy ilyen összetartó faluban élők körében lehet az ember – jelentette ki ünnepi beszédében Zsalokóné dr. Studer Krisztina, a Bonyhádi Járási Hivatal vezetője. – Mert ez azt sugallja, hogy nekünk, családunknak és az itt élő lakosoknak jövője van, s jövője van ennek a tájnak, ennek az országnak.

A település önkormányzata két, a település

javáért önzetlenül munkálkodó helybeli személyt Mőcsény Díszpolgára kitüntetésben részesített. Elsőként Csobot Szilveszterné, a helyi nyugdíjas-egyesület volt elnöke vette át az elismerést. Az általa vezetett szerveződés sikeres pályázatokkal segítette a település fejlődését, az augusztus 20-i rendezvényre is nyert kétfélmillió forintot.

Ugyancsak Mőcsény Díszpolgára lett Krachun Elemér. A polgármester 1998 óta, azaz huszonhárom éve áll a település élén. Polgármestersége idején számos beruházással, fejlesztéssel gyarapodott a község, a tervek egy része a TETT jelentős támogatásával valósult meg.

Bátaszék, szentmise a Nagyboldogasszony Plébániatemplomban
Fotó: Ócsai Krisztina

BÁTASZÉK Augusztus 20-án a Bátaszéki Szent István Napok nyitányaként Nagyboldogasszony Plébániatemplomban szentmisét celebrált Kürtösi Krisztián katolikus plébános. Ünnepi beszédében dr. Bozsólik Róbert polgármester így fogalmazott: – István élete és munkássága példaértékű nemcsak a magyar, hanem az európai történelemben is. Számtalan írás bemutatja az életét, a tetteit, és a kort, amelyekben élt és alkotott. Én azt gondolom, hogy a fiához, Imre herceghez írt intelmei azok, amelyek kiállták az idő próbáját, és még ma is fontos üzenetet hordoznak számunkra, hiszen ebben a néhány oldalas írásban annyi modern gondolat van, hogy azt jó szívvel ajánlhatjuk a XXI. század emberének figyelmébe is. (...) Augusztus 20-a olyan ünnep, amelyik összeköt bennünket. Olyan kötelék, amelyik megmutatja, hogy sokkal több bennünk az, ami összekapcsol, mint ami szétválaszt. Erősítsük ezt az érzést, és emlékezzünk rá az ünnepet mellőző mindennapokban is!

Augusztus 21-én az érdeklődőket felhőtlen szórakozás várta, zenés műsorokkal, kézműveskedéssel, légvárral, zsbivásárral és babgulyással.

Edzenek a hölgyek az ófalui sportpályánál

ÓFALU Bár a településen nem zajlott le augusztus 20-i megemlékezés, sem önállóan, sem például Falunapba ágyazva, azért a helybeliek nem maradtak közösségi élmény nélkül. Köszönhető ez az Ófalui Német Nemzetiségi Önkéntes Közhasznú Tűzoltó Egyesület EFOP-os pályázaton elért sikerének. Az elnyert forrásból augusztus 6-án Biró-Biszak Tímea valósította meg a Rockpéntek nevű rendezvényt. Ennek keretében a helyi sörkertben az ABS zenekar, valamint a Four to Four Rock Classic Band szórakoztatta a közönséget. Mindkét csapat egy-egy ófalui taggal is rendelkezik. A nemcsak helyből, hanem a közeli településekről is látogatott, ingyenes rendezvény sikeréhez különböző finomságokkal a helyi német önkormányzat is hozzájárult. Tíz nappal később pedig, ugyancsak ebből az EFOP-os forrásból, sport-és egészségnap várta kicsiket és nagyokat a településen. Csillám tetoválás, arcfestés, népi játékok, kocsiakázás a tűzoltó autóval, főzőverseny és edzés bemutató töltötte ki a délelőttől délutánig tartó időszakot.

Bechli Erzsébet, a község polgármestere a fentiekhez hozzátette, hogy személy szerint is nagyon várja a szeptembert, mivel nagy az érdeklődés a Német Nemzetiségi Óvoda és Mini Bölcsőde iránt. Ezt igazolta az augusztus 18-án tartott nyílt nap. Az intézményben nevelési cél a kétnyelvűség megvalósítása, természetesen megfelelve a gyermekek életkori sajátosságainak.

Kifizetődő fiatalként házépítésbe fogni

BÁTAAPÁTI Nagyítóval kellene keresni Bátaapáti utcáin akár egyetlenegy eldobott papírfecnit is. A közmunkások már reggel felseperték a járdákat, de ami azt illeti, itt mindenki amúgy is vigyáz a rendre.

Ezért joggal állapíthatjuk meg, hogy a község valóban rendezett és összkomfortos. Van óvodája, iskolája, orvosi rendelője, művelődési háza, szépen felújított, szállásként működő Apponyi kúriája, a dombtetőn kilátója és még lehetne sorolni a nevezetességeket. Külön fejezet illeti a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. telephelyét és magát a tárolót, mely befogadja a kis- és közepes aktivitású radioaktív hulladékot. Ez a kellemes helyszín nemcsak vendégszeretően, de jelentős kedvezményt is biztosítva fogadja az itt meggyökeresedni kívánó fiatalokat. Az egyik dombtetőn, pazar kilátás mellett, víz, villany, gáz és szennyvíz közművesítéssel ellátott, nagy kiterjedésű telkek sorakoznak egymás mellett.

– Egy négyzetméterre nettó háromszáz forint árat állapított meg önkormányzatunk – mondta Krachun Szilárd polgármester. – Az összehasonlítás kedvéért megemlítem, hogy egy közeli faluban nemrég egy vásárló tizenötmillió forintot fizetett egy romos ingatlanért, amit le kellett bontani. Amint valaki nálunk földéig elkészül a házával, egymillió-kétszáz ezer forint támogatásban részesül.

A falu vezetője nem titkolta, hogy Bátaapáti többek között azért is lehet nagyvonalú, mert – a kis- és közepes aktivitású radioaktív hulladék-tároló befogadjaként – tetemes pénzt kap a nukleáris pénzügyi alapból. A polgármester öröme azonban mégsem felhőtlen.

– Ez a támogatási rendszer akkor lenne teljesen rendben, legalábbis a mi szempontunkból, ha a számunkra megítélt összeget a Magyar Önkormányzati Törvény szerint használhatnánk fel – jelentette ki. –

Krachun Szilárd a domboldalon található házhelyek egyikénél
Fotó: Makovics Kornél

Látok azonban reményt és esélyt a változtatásra, már többször tárgyaltam illetékes minisztériumi személyekkel, valamint a javaslataimat ugyancsak megértően kezelő Süli János miniszter úrral is. Nem kell különösebben ecsetelnem, hogy mennyire életszerűtlen, ha egy huszonháromezer forintos mikrohullámú sütő megvétele csakis árajánlatkérés, majd felsőbb jóváhagyás után vásárolható meg.

Krachun Szilárd azt is megjegyezte, hogy a támogatás mértékét tekintve annak idején elfogadták az RHK javaslatát, a község és vezetése soha nem élt vissza megerősödő helyzetével. A közeli tervek között szerepel a kilátó mellett egy pihenőhely létrehozása, az egyik buszmegálló felújítása, valamint értékteremtő legelő vásárlása.

Székelyek Házával gyarapodott a város

BÁTASZÉK A székelyek azután, hogy nyolcvan évvel ezelőtt elindultak Bukovinából, otthonra találtak Bátaszéken – jelentette ki a Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős miniszteri biztosa szombaton a Székelyek Háza átadásán.

Szilágyi Péter emlékeztetett: a bukovinai székelyek áttelepítését 1941-ben határozták el, és valósították meg. – Ha 80 év után is él egy közösség, akkor azt gondolom, hogy az otthonteremtés receptje már az önök birtokában van – szólította meg a közönséget. – A hozzávalók: önszerveződés, a hagyományok megélése, a közösség fenntartása, a család értékének őrzése és a következő nemzedék felnevelése.

A Székelyek Házát a Bátaszéken negyedik alkalommal megrendezett józseffalvi búcsú alkalmával avatták fel, a rendezvényen jelen volt dr. Bozsolik Róbert polgármester és Illés Tibor, a Bukovinai Székelyek Országos Szövetségének elnöke is. A létesítményt, a székelykaput és a kereszt mellé helyezett időkapuszulát Kürtösi Krisztián római katolikus plébános áldotta meg. A 320 négyzetméteres épületet a Bátaszéki Székelyek Baráti Köre a nemzetpolitikai államtitkárság 50 millió forintos támogatásával és mintegy 40 millió forint értékű, önkéntes munkával hozta létre – mondta Molnár Péter, a szervezet elnöke. Dr. Bozsolik Róbert hozzátette, hogy az önkormányzat annak idején 5 millió forintos támogatásról hozott döntést. Horváth István, a Fidesz politikus, a térség

A Székelyek Háza, melyben tájszobák várják a látogatókat
Fotó: Mártonfai Dénes

országgyűlési képviselője köszöntőjében elmondta: a közösségi házban „benne van” a bukovinai székelyek öröme, szenvedése és reménye is. – Ha küzdünk, reménykedünk, összefogunk, akkor igazi értéket tudunk teremteni nemzetben és közösségben egyaránt – jelentette ki.

A közösségi házban, székely tájszobákban mutatják be a bukovinai székelyek néprajzi örökségét, egy új építésű közösségi teremben

előadásokat, filmvetítéseket tartanak majd, és itt próbálhat a helyi székely néptáncgyűttes és az 51 éves népdalkör. A teremben helyezték el a 14 stációból álló székely golyót, amely a székelyek történetét mutatja be.

Az átadás után helyi és környékbeli, hagyományörző néptánc csoportok, zenekarok szórakoztatták a közönséget, majd a rendezvényt utcából zárta.

Új „csikó csapat” születik

PAKS Az évszázad magyarországi beruházásához jelentős számú, jól képzett szakemberre van szükség. A Paks II. Zrt. a fiatalokat már az iskolapadban megszólítja, de a karrierlehetőségekről és a Paks II. projektről számos más csatornán is tájékozódhatnak az érdeklődők.

Idén minden eddigénél többen jelentkeztek a Paks II. Zrt. szakmai gyakorlati programjára: a jelentkezők száma meghaladta a száz főt. A két új atomerőművi blokk létesítéséért és majdani üzemeltetéséért felelős társaságnál többségében műszaki területen tanuló egyetemisták töltik kötelező gyakorlatukat, de gazdasági, humán és egyéb szakterületeken is fogadnak hallgatókat.

– Az évszázad magyarországi beruházásához jelentős számú, jól képzett szakemberre van szükség. Annak érdekében, hogy ezt biztosítsuk, több programot hívtunk életre. Ezek közül több a fiatal, frissdiplomás szakemberek toborzását szolgálja, s már az iskolapadban megszólítja a leendő szakembereket. Cél, hogy az iparágban gyakorlatot, tapasztalatot szerzett szakemberek mellett felhívjon az új „csikó csapat”, akik az építés után az üzemeltetésben is szerepet vállalnak – részletezte Mittler István. A Paks II. Zrt. kommunikációs igazgatója tájékoztatott, hogy a jelenlegi formában 2018 óta kínálnak lehetőséget egyetemi hallgatóknak szakmai gyakorlat teljesítésére. A jelentkezők és a foglalkoztatott hallgatók száma folyamatosan nő, a program kezdete óta 2021 augusztusig 80 fiatal fordult meg e program keretében a társaságnál, nyolcan közülük ma már Paks II-esek.

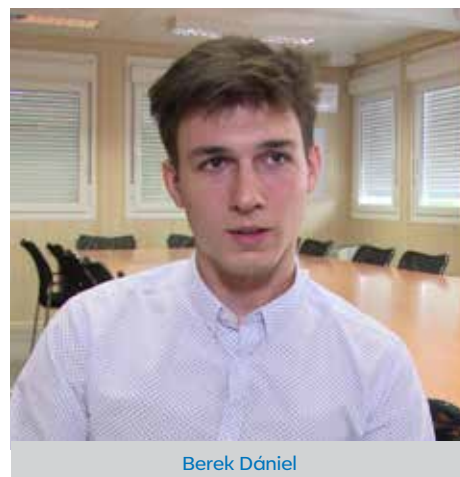
– A fiatalok szakmai gyakorlat keretében elmélyíthetik tudásukat, gyakorlati tapasztalatra tehetnek szert és megnyílik előttük egy hosszú távú, kiszámítható életpálya lehetősége – mutatott rá a kommunikációs igazgató. Hozzáfűzte, jelentős munkaerőforrást is jelentenek azok a hallgatók, akik megfelelő elméleti ismerettel és motivációval rendelkeznek.

Szilágyi Balázs Döme a Konvencionális Gépészeti Osztályon töltötte kötelező gyakorlatát. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen energetikai mérnök hallgatóját az motiválta elsősorban, hogy több száz oldalnyi elméleti szöveg megtanulása, magolása helyett valós feladatokon keresztül mélyíthette el tudását. – Komoly feladatokat kaptunk, s ezeket határidőre el kellett végeznünk. Ha elakadtunk, mentoraink, kollégák minden segítséget megadtak – mondta. Terve az, hogy diplomamunkájához is atomerőművi témát választ és mentorát kéri fel konzulensnek. Erre számos példa volt eddig is a cégnél.

Berek Dániel az Irányítástechnikai Osztályon töltötte gyakorlatát. Itt azon felül, hogy az öt érdeklő PLC-programozással foglalkozhatott, a nukleáris ipar egészéről és az évszázad beruházásáról is új ismereteket kapott. – A Paks II. beruházás a térségben meghatározó lehetőség minden fiatal

Szilágyi Döme

Berek Dániel

számára, itt – ha csak az üzemeltetést nézzük – hatvan évre előre terveznek – válaszolta Dani. Hozzátette, mivel édesapja negyven évig dolgozott a Paksi Atomerőműben, tudja, hogy a nukleáris ipar stabil munkahelyet, jó karrierlehetőséget kínál. – A diploma megszerzése után szeretnék jelentkezni a társasághoz és a mesterképzést munka mellett szeretném elvégezni – tette hozzá. Dani elmondta, a Paks II. Zrt. által kínált karrier lehetőségekről hallott már korábban az EFOTT-on, ahol barátaival megnézték a projektet bemutató interaktív kamiont, majd az Óbudai Egyetem állásbörzézén megkereste a cég standját, hogy többet is megtudjon ezekről a lehetőségekről.

Mittler István kommunikációs igazgató kiemelte, hogy igyekeznek minden lehetőséget, csatornát kihasználva tájékoztatást adni a projekt fontosságáról, előrehaladásáról és a karrierlehetőségekről. – Augusztus végétől ismét látogatható a Paks II. projekt mobil kiállítása, amelynek tájékoztató körútját a járvány terjedésének megakadályozásra hozott korlátozó intézkedések miatt 2020 végén fel kellett függeszteni. Az interaktív tájékoztató kamion a kényszerpihenőt követően 2021. július 10-én, a paksi AtomErő erősemler versenyen fogadta először a vendégeket. A mobil kiállítás hagyományos településjáró körútja keretében Baranya, Somogy, Tolna és Bács-Kiskun megye településeit látogatja az őszi folyamán. Az utazó kiállítás az országot járva házhoz viszi az információt a nukleáris energia hazánkban betöltött szerepéről, az új blokkokkal kapcsolatos munkákról – emelte ki Mittler István. A kamion 2009 októbere óta járja az ország településeit, fesztiváljait, rendezvényeit, hogy minél többen megismerkedhessenek a beruházással. A kiállítást már több mint 400 ezren látták.

A Paks II. Zrt. 2019 nyara óta látogatja a projekt környezetében fekvő települések közösségi-, illetve sportrendezvényeit információs sátrával. A kitelepülések alkalmával a Kommunikációs Igazgatóság munkatársai kvízekkel, játékos feladatokkal, kiadványokkal várják a felnőtteket és gyerekeket egyaránt. – A meghívások idén is egymást

érik, megfordult a sátor többek között Kaposváron, Kalocsán, Tolnán, Madocsán, Fadd-Domboriban, és természetesen paksi felkéréseknek is eleget tesz a társaság. Mivel ezek a meghívások különböző típusú eseményekre – motoros vezetéstechnikai nap, energianap, triatlonszfivál, falunap – szólnak, a Paks II. Zrt. a lakosság széles spektrumát tudja elérni, megszólítani – emelte ki a kommunikációs igazgató.

Szintén a közvélemény tájékoztatását szolgálja az egyedi tervezésű stand, amely a járványintézkedések okozta korlátozások feloldása után először a Dunaujvárosi Egyetem szervezésében megrendezett Nyílt és Energiatudatos Szakmai Napon fogadta az érdeklődőket.

A stand szeptember 22-24. között Szegeden, a Magyar Elektrotechnikai Egyesület Vándorgyűlésén állomásozik, októberben pedig előbb az Óbudai Egyetem, majd a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem állásbörzézén folytatja tájékoztató körútját.

– Kollégáim visszajelzései szerint, a látogatók örülnek, hogy személyesen tehetik fel kérdéseiket a projekt, a térséget érintő infrastrukturális változások, munkalehetőségek kapcsán – összegezte Mittler István.

Magyar Innovációs Nagydíj: 40,5 milliárd forint megtakarítást eredményez a fejlesztés

Radó Krisztián. A kiviteli tervek véglegesítése zajlik

BÁTAAPÁTI, PAKS A 29. Magyar Innovációs Nagydíj bírálóbizottsága elismerésben részesítette a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft.-t a 2020. évben megvalósított „Innováció a radioaktív hulladék-kezelésben” című, jelentős innovációért 2021. március 29-én.

Az évente egyszer kiadott Nagydíjat az a Magyarországon bejegyzett társaság kapja, amely a díjátadást megelőző évben nagy jelentőségű innovációt valósított meg, és ennek révén kiemelkedő hasznot ért el. Közel 70 pályázat érkezett a 2020-as pályázati felhívásra, amelyben azok a vállalkozások és szervezetek vehettek részt, amelyek kiemelkedő műszaki, gazdasági innovációs teljesítménnyel jelentős üzleti hasznot értek el. Az innováció kiindulási alapja tudományos kutatás, műszaki-fejlesztési eredmény, szabadalom, know-how alkalmazása, technológia-transzfer, stb. lehetett. A 2020. évi nagydíjban a Richter Gedeon Nyrt. részesült a Terrosa® új bioszimiláris magyar gyógyszerért, amely az oszteoporózis kezelésére szolgál. Az innovációval elért árbevétel az első teljes évben 27, 237 millió Euro volt. Az RHK Kft. ugyan nem ért el helyezést a megmérettetésen, azonban benyújtott pályázatát jelentős innovációként méltatta Prof. Dr. Palkovics László innovációs és technológiai miniszter, a bírálóbizottság elnöke és Prof. Závodszky Péter akadémikus, a Magyar Innovációs Alapítvány elnöke.

A Társaság pályázatában bemutatott innováció a Nemzeti Radioaktív Hulladék-tároló hulladék-elhelyezésének optimalizálásával csökkenti a Paksi Atomerőmű által a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapba – mely többek között a radioaktív hulladékok végleges elhelyezését finanszírozza – befizetendő összeget. Ha az így elért 40,5 milliárd forintos megtakarítást egyenletesen elosztjuk a Paksi Atomerőmű leállításaig hátralevő 17 éves üzemidőre, akkor minden évre 2 385

millió forint jut, amely nemzetgazdasági szinten is jelentős, tartósan segíti a Paksi Atomerőműben megtermelt villamos energia önköltségi árának alacsony szinten tartását.

Az innováció bemutatása

A Nemzeti Radioaktív Hulladék-tároló az RHK Kft. fióktelepe, amely 250 méteres mélységben, föld alatti kamrákban fogadja a kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékokat végleges elhelyezés céljából. Az eredeti koncepció szerint 9 darab 200 literes, radioaktív hulladékkal teli hordó került egy vasbeton konténerbe, amelyben a fennmaradt üres helyet inaktív cementpéppel töltötték ki. Az így elkészült hulladéksomagokat szállították le a föld alá, az egyes számú kamrába, amely ennek a technológiának az alkalmazásával megtelt. Ezen eredeti tárolási koncepció során a hulladéksomagok (vasbeton konténer) térfogata 7 m³, amelyből a hulladék 1,8 m³-t tesz ki. Így az első tárolókamra körülbelül 13 százalékát tölti ki hulladék.

Az RHK Kft. – a Paksi Atomerőmű Zrt.-vel közösen – célul tűzte ki a hulladék-elhelyezési-koncepció fejlesztését, amelyet a második kamrától alkalmaznak. A vasbeton konténereket vékony falú merevített acélkonténerekre cserélik, amelyekbe 4 darab radioaktív hulladékkal teli hordó kerül, a hordók között fennmaradt üres teret már folyékony radioaktív hulladékból készített cementpép tölti ki a jobb helykihasználás érdekében. Az új hulladéksomagok térfogata – amely az atomerőműben készül el – körülbelül 2 m³, amelyből 1,8 m³-t a hulladék tesz ki. A vasbeton konténer nyújtotta, hosszú távú védelemről sem feledkeztek meg a szakemberek, a második kamrába egyetlen nagy vasbeton medencét építettek, ebbe kerülnek elhelyezésre hamarosan az új hulladéksomagok. A vasbeton fedlappal lezárt

medence tetejére, valamint a hulladékcsomagok között a további jobb helykihasználás érdekében hulladékkal teli hordókat is elhelyeznek. Az innováció eredményeképpen a második kamrának már a 39 százalékát tölti ki hulladék.

A 3-6. kamra esetében már a bányászati kialakítás során az új hulladékcsomagokhoz optimalizálta a Társaság a kamrák méreteit, így a helykihasználtság még tovább nő, 43 százalékra.

Az RHK Kft. és az atomerőmű szakembereinek közös, innovatív megol-

dásának köszönhetően a Magyarországon keletkező kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékot – beleértve a Paksi Atomerőmű 4 blokkjának üzemviteli és leszerelési hulladékát is – az eredeti tervekhez képest fele annyi kamrában lehet véglegesen elhelyezni, amelynek eredménye a fent említett 40,5 milliárd forintos megtakarítás, valamint nagymértékben csökken a környezetterhelés, amellyel az eredeti koncepcióhoz szükséges kamrák kialakítása járt volna.

Telephelyi összegző – NRHT, teljesülő előírásokkal

BÁTAAPÁTI A Nemzeti Radioaktívhulladék-tároló tevékenységéről dr. Radó Krisztián, telephelyvezető számolt be. A létesítményben folyamatosak az ellenőrzések, mind a technológiai és installációs rendszerek, mind a szakemberek tekintetében.

Radó Krisztián
A kiviteli tervek véglegesítése zajlik

Folyik az előkészítő munka az RHFT kijelölt hulladékainak NRHT-ba történő átszállításával kapcsolatban, miközben az I-K3 tárolókamrában kialakítandó vasbetonmedence szerkezetépítési munkái is haladnak.

2021 első félévében a Nemzeti Radioaktívhulladék-tároló a pandémiás járvány harmadik hullámát a hosszú távú biztonságos üzemeltetés garanciáinak, a nukleáris biztonság és az üzemeltetés feltételeinek és korlátainak megtartása mellett, a szükséges feltételek teljesülésével kezelte. Dr. Radó Krisztián beszámolójából kiderült, hogy a telephelyen védőeszközöket és fertőtlenítő anyagokat rendszeresítették, számos egészségügyi óvintézkedés bevezetése mellett, melyek alkalmazása, az előírások megtartása a munkatársak, a telephelyen munkát végzők között példaértékű volt.

– Az üzemeltetési engedélyben, jogszabályban előírtakat folyamatosan teljesítettük – folytatta a telephelyvezető. – A berendezések karbantartása, a telephely állagmegóvása, a szabványos felülvizsgálatok elvégzése,

időszakos ellenőrzések lefolytatása és az öregedéskezelési program végrehajtása is zökkenőmentesen zajlott.

A radiológiai kibocsátás- és környezet ellenőrzések végrehajtása során mind a folyékony mind a légnemű kibocsátást mintáztuk és mértük. Az így nyert vizsgálati eredményeket tekintve a telephely környezetében mesterséges, a tárolótól (beszállított hulladékból) származó radioaktív anyag jelenléte nem volt kimutatható. A mérési eredmények igazolták, hogy a hatósági engedélyekben megszabott kibocsátási korlátok teljesültek. A kibocsátott radionuklidok aktivitása az engedélyezett korlátok ezred-tízezred része alatt volt.

Az I-K2 tárolókamra készen áll az újfajta, ún. kompakt hulladékcsomagok fogadására. A kamrában történő elhelyezési folyamatok támogatásához az eljárások és technológiai folyamatok kidolgozása megtörtént, a szükséges gépek, berendezések rendelkezésre állnak. Az I-K2 tárolókamra vasbetonmedence technológiai és installációs rendszereinek ellenőrzése, a technológiai folyamatok, berendezések alkalmazásának, illetve a szakszemélyzet speciális szaktudásának ellenőrzése, inaktív gyakorlatok végrehajtása folyamatosan zajlik.

A Radioaktív Hulladék Feldolgozó és Tároló (RHFT) területén elhelyezett kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékok Nemzeti Radioaktívhulladék-tárolóba történő átszállításának 2020 évben megkezdett hatósági-környezetvédelmi és üzemeltetési engedélyeztetése folytatódott. (A Baranya Megyei Kormányhivatal Pécsi Járási Hivatala az NRHT Környezetvédelmi Engedélyének vonatkozó módosító határozatát 2020. augusztus 14-én adta ki.) Jelenleg is zajlik az NRHT I-K1, I-K2 tárolókamráira, valamint a kapcsolódó felszíni létesítményekre vonatkozó üzemeltetési engedély megszerzése, melyhez kapcsolódóan az RHK Kft. az Országos Atomenergia Hivatal részére 2021. január 29. határidővel hiánypótlást és az NRHT tárolókamráiban a vasbeton medencék szakaszos feltöltéséhez igazodó tevékenységekhez kapcsolódó beadvány kiegészítést, illetve 2021. május 31. határidővel hiánypótlást nyújtott be. Mindezek mellett a hulladékcsomagok fogadására a tevékenységek végzését szabályozó

belső szabályzó dokumentumok felülvizsgálata, aktualizálása folyamatosan zajlik.

Jelenleg is folyamatban vannak az I-K3 tárolókamrában kialakítandó vasbetonmedence szerkezetépítési munkái. A szerkezetépítés részét alkotó vasbeton falszerkezetek kivitelezése során szükségessé vált a falakban lévő betonacél armatúrák, zsuluzatban való állékonyságnövelés céljából történő megerősítése. Ezen intézkedések végrehajtása a beruházási költségek növekedése mellett a kivitelezés technológiai idősükségletét is megnövelték, ezen tényezők miatt pedig szükségessé vált a kivitelezésre vonatkozó Vállalkozási szerződés módosítása. A szerződés módosítást a szerződött felek műszakilag megfelelően megalapozva előkészítették, a szükséges pótfedezet biztosításához az illetékes minisztérium hivatalos megkeresése megtörtént. A szerkezetépítési munkákkal párhuzamosan az RHK Kft. az OAH előzetes jóváhagyása mellett megszerezte a technológiai üzemi rendszerek bővítésére, átalakítására vonatkozó átalakítási engedélyeket. – Az I-K3 kamrában kialakítandó vasbetonmedence építési beruházásával párhuzamosan az új üzemeltetési engedély (ÜMBJ2020) részeként még 2020-ban megterveztük egy új felszín alatti beléptetési pont kialakítását, mely az új típusú hulladékcsomag tárolókamrákban történő betárolása során biztosítani tudja az üzemviteli tevékenységeket kiszolgáló egyéb, építési-kivitelezési tevékenységeket. A beléptetési pont kialakítására vonatkozó építési engedély 2021. első félévében kiadásra került, jelenleg a kiviteli tervek véglegesítése zajlik – összegezte a 2021. évben eddig elvégzett feladatokat Radó Krisztián.

Újabb leletek az atomerőmű területén végzett ásatásokról

PAKS Különleges régészeti leletekre bukkantak a Paksi Atomerőmű egyik munkaterületén 2021. július 16-án. A négy avar kori sír feltárását követően a hónap végén újabb hat sírhelyet találtak, amelyek tovább gazdagítják majd Paks és környékének történelmi múltját, egyben az atomerőmű területéről származó emlékek sorát is.

Avar kori sírok feltárása
Fotó: Bodajki Ákos

2021. július 26-án a Paksi Atomerőmű területén újabb avar kori leleteket találtak a Paksi Városi Múzeum régészei. A szakemberek meg is kezdték a feltáró munkálatokat, amelynek során hat további sírt találtak, így összesen tízre nőtt a környéken páratlan történelmi lelőhelyek száma. Az első nap is számos eredménnyel és adattal szolgált, így kedd délutánra már tudni lehetett, hogy a sírok között lovas harcos, női és egy üres sír is volt. A nők sírja előző héten és ezúttal is több, az avar korra jellemző, az életmódhoz és a hiedelemvilághoz kapcsolódó információt rejtett – bár utóbbiról keveset tudni, amelynek oka az írásos emlékek hiánya. A tárgyi emlékek tanúsága szerint

a nomád népekre jellemző jegyeket viselik a sírokban fellelhető ruhadíszek, ékszerek és az edényzet. Az egyik legérdekesebb kiegészítő a kásagyöngy, amelynek szemei közül több is jó állapotban maradt. A Paksi Atomerőműben talált gyöngyök anyaga üveg. Fémrészleteket is találtak a Paksi Városi Múzeum régészei, övcsatok és csüngő formájában is. Az atomerőműben korábban felfedezett avar kori leletekben nem találtak ehhez hasonlót, így igazolást nyert, hogy a páratlan értékmentő munka milyen helyi és országos jelentőséggel bír. A halottak mellé helyezett edények ugyancsak árulkodnak a korra jellemző hiedelemvilágról. Egyes temetkezési rítusok szerint ugyanis a halottat még földbe helyezése előtt kellett egy tor alkalmával utoljára megvendégelni, mielőtt elindult túlvilági útjára, és a már említett edénybe valamilyen zsiradékot temettek az elhunyt mellé. A régészek a sírban lévő edényt a benne található földdel együtt tárták fel, hogy a vizsgálatok során következtetni lehessen tartalmára még ennyi év után is. Nagyon különleges a tojásbémaradvány több sírban is. Útravalóként csomagolták a halott mellé, vagy egy másik lehetséges magyarázat szerint a tojás a termékenység szimbólumaként kapott helyet a sírokban. Mind a két régészeti feltárás során találtak lovas sírokat a Paksi Városi Múzeum munkatársai, de fémből és fából készült lándzsával vagy harci késsel eltemetett férfit is rejtett az atomerőmű egyik munkaterülete. A munkálatok a hét folyamán folytatódtak, amelynek során további emlékek bukkantak felszínre. A kiemelt leleteket az Atomenergetikai Múzeumba szállították.

Az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. a feltárást a csontok felfedezésének pillanatától különös jelentőségű ügyként kezelte, így a szakmai stáb értesítése, a régészeti munkák támogatása – saját kivitelezési munkálatainak leállításával – rögtön megvalósult. A Paksi Városi Múzeum és az atomerőmű által fenntartott Atomenergetikai Múzeum együtt vesz részt a környéken páratlannak számító leletek értékmentési munkálataiban.

Családi nap színekkel, egyesület ünneppel

CIKÓ Élénk, mozgalmas mivoltával fogadta a látogatót Cikó a közelmúltban tartott Családi Nap és Lovas Találkozó alkalmával. A rendezvény nemcsak helyből, hanem közelről és távolról egyaránt vonzott érdeklődőket a településre.

A szép számú közönség láttán a külső szemlélő akár úgy is gondolhatta volna, hogy ezen a napon akár a megtelt felirat is odakerülhetett volna a helységnévjelző tábla alá. Ez természetesen csak elvi felvetés, már csak azért is, mert a község mindenkit örömmel, tárt karokkal fogadott.

– Valóban sokan vannak – erősítette meg Molnár Józsefné, Cikó polgármestere, végigtekintve a labdarúgópályán és környékén, azaz a Családi Nap és Lovas Találkozó helyszínén. – Ez a rendezvény, melynek hagyományos dátuma május hónap, tavaly elmaradt. Azután idén sem ekkor, azaz májusban tartottuk meg, hanem most, július végén, gyakorlatilag a falunap helyett. Jól érzékelhető, éppen a jelentős érdeklődés alapján is, hogy az emberek már nagyon hiányoltak egy ilyen közösségi eseményt.

A cikói szervezők a jól bevált hagyományoknak megfelelően egyebek mellett focimeccsek-

kel, fogatok akadályhajtásával, főzőversenyyel – három kilogramm ingyenes húslapanyag igénylésével –, történelmi játékokkal, kézműves foglalkozásokkal és habpartival várta a különböző korosztályokat, a legidősebbektől a legfiatalabbakig. Valamint finom étkekkel is. A cikói asszonyok ezen a napon újfent bebizonyították, hogy a környék egyik legizletesebb lángosát ők készítik. A képviselő-testület állta az alapanyag árát, ennek köszönhetően a jó étvágygal rendelkező vendégsereg ingyenesen kóstolhatott bele ebbe a finomságba. A nagy melegben ugyancsak jólesett a szintén kínált, hús ásványvíz vagy az egyéb üdítő a büféből.

A lovas rendezvény külön is megérdemel néhány mondatot. Cikón a helybeliek sok háttast tartanak, ezek a derék négy lábúak gyakorta szerephez jutnak a felvonulásokon. A Lovas Napon pedig a már említett akadályhajtásban, valamint gyermek és felnőtt kategóriában rendezett, háttas akadályversenyen galoppoztak vagy ügettek. A cikói elköteleződést jól mutatja, hogy a település lakói közül sokan viselték a helyi lovas egyesület polóját, ezt tette a polgármester is. A Családi Nap után egy héttel ünnepelte fen-

Lovak, fogatok, hajtók és közönség

A Cikói Hagyományőrző Egyesület

nállásának 20. évfordulóját a Cikói Hagyományőrző Egyesület. Mint azt Bogos Jermosné elnök elmondta, a csapatot 2000-tól vezeti Szabóné Gáncs Tünde, ettől az időtől számítják a születésnapot. 2005-ben indultak el először minősítő versenyen, és egyből Arany Páva díjban részesültek. Mindezt tette az ugyancsak megszerzett Arany Páva Nagydíj. A kiváló működést fémjelzi a 2010-es Vass Lajos Nagydíj, valamint 2013-ban a Cikói Önkormányzat emléklapok.

Utolsó királyunk fia szoborba öntve pihen a falu nyugalmas parkjában

Habsburg Ottó szobra a feked parkban

FEKED Sokan nem is gondolnák, hogy egy olyan kis település, mint a nagyjából kétszáz fős Feked, életnagyságú bronz szoborral rendelkezik. A Habsburg Ottót ábrázoló alkotás a központ parkjában, kicsiny tavacska mellett található. Az Unser Bildschirm című, német nyelvű televíziós hírműsor augusztus 10-i adása – Gerner Éva szerkesztésében – annak járt utána, hogy miként is került ez a szobor a faluba.

Az alkalmat az adta, hogy most augusztus elsején Fekeden megemlékezést tartottak Habsburg Ottó tiszteletére és megkoszorúzták a szobrát. Az Unser Bildschirm első állomásként, korabeli filmbejátszások révén, 2007-be utaztatta vissza a nézőket. Az álmondásban ez hallható: „A feked katolikus templom a Szentháromság tiszteletére van felszentelve. Ünnepnapja, a búcsú, 2007. június 3-án még az ünnepnapok között is különleges volt. A díszvendég röviddel a szentmise előtt érkezett Tillmann Péter polgármester kíséretében, hintón. A Habsburg család feje, dr. Habsburg Ottó, aki korábban éveken keresztül a Páneurópai Unió elnöke és az Európai Parlament képviselője volt, szívesen tett eleget a valamivel több, mint 200 lelket számláló baranyai kis falu meghívásának.”

Hogy mi is történt, azt Tillmann Péter polgármester idézte fel: „Habsburg Ottó egyszer járt nálunk, akkor kapta meg a Feked díszpolgára címet. Nagyon jól érezte magát itt, és azt mondta, hogy már régóta nem töltött el annyi időt más falvakban és városokban, mint nálunk. A mienk volt az 56. díszpolgári cím, amit Magyarországon kapott.”

Nyilatkozott dr. Habsburg Ottó is: „Nézzé, én már megszoktam, hogy elveszítettem a házamat. Korábban veszítettem el, mint egyesek, később, mint mások. Ez megtörtént. Most boldog vagyok, hogy ennyi gyökérrel kötődöm: nem lehet olyan könnyen kitépni, mint egyetlenegy. Nem tekintek hátrafelé, csak előre. Ez az érdekes, a nyelv életre szóló töke. Ezen kívül lehetőséget ad a szélesebb látókörű gondolkodásra és munkára. Ezek

a kis falvak rengeteget adnak ennek az országnak.”

Az újabb álmondás már a 2015-ös esztendőt felidézve azt közölte, hogy „Feked község négy évvel Habsburg Ottó halála után elhatározta, hogy életnagyságú szobrot állít neki az általa felavatott emlékkő mellett.”

Ez a törekvés – ezt újból Tillmann Péter mondta el – meg is valósult, a Kulturális Alap támogatása révén, a faluban élő szobrász, Nyári Zsolt kivitelezésében.

Az akkor már néhai Habsburg Ottóról és a szoborról fia, az avatáson megjelent Habsburg György osztotta meg véleményét: „Különös szerencsének mondható, hogy édesapám 98 évet érhetett meg, ilyen sokáig élvezhettük támogatását, a tanácsait. Ha Magyarországon járok – édesapám közel 80 település díszpolgára volt – csodaszép dolog látni, milyen pozitívan ítélik meg az ő szerepét, az Európai Parlamentben betöltött szerepét, és mindazt, amit az Európai Parlamentben és azt megelőzően is megpróbált tenni Magyarorszáért. Az pedig, hogy még halála után négy évvel is ilyen szép ünneppén emlékeznek meg róla, és szobrot állítanak neki, természetesen hatalmas öröm az egész családnak.”

Az utolsó képkockák már jelenünket mutatták. Egészen pontosan azt, amikor is dr. Grünwald Anna, a Magyar Páneurópa Unió Pécs-Baranyai Szervezetének elnöke és Tillmann Péter, Feked polgármestere a szentmise után, rövid megemlékezés követően elhelyezte a tisztelet koszorút a község díszpolgárának szobránál.

Gránit tömbök vésetei adnak útmutatást

MÓRÁGY Hosszú ideje húzóó és a helybeliek számára sok kellemetlenséget okozó gond szűnt meg nemrég Mórágyn. Ez a gond elsősorban a Szabadság utca lakóit sújtotta.

– Ennek az utcának az egyik szakasza az elmúlt években egyre rosszabb állapotba került – mondta el lapunknak Glöckner Henrik polgármester. – Sőt, akár ki is jelenthetjük, hogy katasztrófális állapotba. Ezt a részt mostanra sikerült felújítani úgy, hogy helyenként az út alap megerősítése is megtörtént. Új aszfaltréteg és padka helyreállítás is jelzi a jelentős és kedvező változást. Korábban, egy-egy kiadósabb esőt követően az út vége tóvá változott, miután a víz nem tudott sehova sem távozni. Egy átereszt beépítésével sikerült kiküszöbölni ezt a problémát is. Úgy gondolom, hogy valamennyi helybeli, de elsősorban az ott lakó mórággyiak számára

súlyos bajt sikerült orvosolnunk, a Kész Kft. szakavatott munkájával és TETT-es forrás felhasználásával.

A polgármester egy másik öröndetes dologról is tájékoztatást adott. Az állványozás a Helytörténeti Gyűjtemény épülete előtt azt jelzi, hogy hamarosan elkezdődik a már igen-csak időszzerű tetőcsere. Erre a munkára azért van szükség, mert a mintegy száz éves épület beázott, ez pedig veszélyeztette a múzeumban tárolt tárgyi emlékeket. A szintén TETT-es forrásból finanszírozott munka, mely megnyugtató megoldást hoz, várhatóan egy hónapot vesz igénybe.

Az összegzés végére maradt, ami apróság, de mégis feltűnő.

– Úgy tűnik, nagy tetszést arattak a településen azok az útba igazító, közepes méretű gránit tömbök, melyeket az elágazásoknál helyeztünk ki – ismertette ezt a különleges

Így néz ki egy mórággyi, útba igazító gránit tömb

és valóban látványos kezdeményezést a polgármester. – Ezekre a tömbökre jól olvasható betűkkel utcák, valamint jellegzetes épületek, nevezetességek neveit vésettük fel, az irányt mutató kéz ikonokkal együtt. Miután Mórággy a gránitról is jól ismert, ezért döntöttünk az elgondolás ilyen jellegű megvalósítása mellett. Ami, ha átfogóan nem is befolyásolja a helyiek életét, azért egyedisége révén mégis hozzájárul a komfort érzés erősítéséhez.

Több évtizedes hagyományok tovább éltetése a cél

VÉMÉND Csaknem kéttucatra emelkedett azoknak a Véménden tanuló általános iskolás gyermekeknek a száma, akik nap mint nap találkozhatnak a hagyományos magyarországi német fúvószenével. A helyi német nemzetiségi önkormányzat ugyanis 2018 óta évről évre sikeresen indul a Csoóri Sándor Alap népzeneoktatásra vonatkozó pályázati kiírásán.

A három éve 12 gyermekkel indult program sikerein felbuzdulva további résztvevők csatlakoztak a kezdeményezéshez, amelynek kiemelt célja az idén 35 éves fúvószenekar utánpótlásának jövőbeli biztosítása.

– Német nemzetiségi zenét oktattunk, így a növendékeink mindenekelőtt réz- és fafúvós hangszerek, valamint a harmonika közül választhatnak – emeli ki Hergert Tamás. A Véméndi Német Nemzetiségi Önkormányzat elnöke, aki a program megvalósítását támogató pályázatokat írja és menedzseli, maga is gyermekkor óta tagja a nagynevű helyi fúvószenekarnak. Az együttest az országosan is ismert Gász Mihály zenetanár alapította, a vezetését 2001-ben Hahn János vette át, és a csapat az évtizedek során számos sikert könyvelhetett el. Az utánpótlása mégis évről évre csökkent, többek között amiatt, hogy a zenészek egy jelentős része külföldön dolgozik – mutat rá Hergert Tamás. Mint mondja, ráadásul nem csak a zenekar, hanem az azzal szorosan együttműködő, gyakran ugyanazokból a tagokból álló német tánc-csoport létszáma is egyre fogyatkozott. 2018-ban viszont adódott egy olyan pályázati lehetőség, amely reményeik szerint megoldani látszik a problémát.

– Az induláskor biztosra vettük, hogy a jelenleg is többé-kevésbé aktív zenész szülők élnek majd a lehetőséggel és beírják a csemetéket zenére, hiszen ők már közvetlenül is megtapasztalhatták mindazt a jót, amit egy gyermek profitálhat a zenetanulás révén – fogalmaz az ügy élére állt német önkormányzati elnök. – Apaczeller József pécsváradi karnagy, nyugalmazott zeneiskola igazgató vállalta a gyermekek oktatását. A hagyományos módszert alkalmazva a zenei alapok elsajátításának érdekében először mindenkit furulyázni tanított, aztán amikor már jól haladtak a kottaolvasással, hangszert is választhattak. Ahhoz jelentős segítséget nyújtott az idősebb zenészek – főleg klarinétosok, trombitások, harmonikások – közreműködésével szervezett hangszer bemutatónk is. A hangszereket igyekszünk zenekari készletből biztosítani, néhány hangszere és a szükséges kiegészítőkre pedig a pályázati pénzből futotta. A sikeres karácsonyi és tanévzáró koncertek, valamint az újabb pályázati támogatások révén évről

A kis muzsikusok kiváló mesterektől tanulhatják meg a zene nyelvét

évre emelkedett a növendékek száma, azzal együtt pedig újabb zenetanárok – Kerner Mariann, Csajághy Miklós, majd Apaczeller József helyére Réger Henriett – is csatlakoztak a programhoz. Még a koronavírus-járvány sem okozott komolyabb törést: az online térben megtartott órák a szinten tartás mellett némi fejlődéshez is elegendőek voltak. A harmadik tanévet végül 23 kis zenésszel zártuk.

– Nagyon fontosnak tartom, hogy gyermekeink megismerkedjenek a zene, a zenélés örömeivel – emeli ki Horváth Etele, akinek két gyermeke vesz részt a képzésben. – Panka harmonikán, Zselyke pedig klarinéton tanul. Néhány éve még az én szüleim biztosították számunkra – kezdetben Véménden, később Pécsváradon – a zenetanulás lehetőségét. Tudom, hogy az ő részükről rengeteg időbeli és nem kevés anyagi áldozattal járt, hogy a testvéremmel együtt hangszereken tanulhassunk. Én magam nagyon sokat kaptam a zenétől: barátokat, rengeteg vidámságot és jó közösségeket.

A szülők elvi támogatása mellett egy ideje azonban a csekély anyagi hozzájárulásukra is szükség van. Az említett pályázati támogatás ugyanis nem fedi a projekt teljes költségvetését. A véméndiek ezért nagyra értékelik azt, hogy számos társfinanszírozót – így a települési, valamint a helyi német

önkormányzatot, továbbá a feked-i német nemzetiségi önkormányzatot – tudhatnak maguk mögött, sőt, támogatási ígéretet kaptak a szomszédos Palotabozsok német nemzetiségi önkormányzatától is.

– A zene olyan közös nyelv, amelyet a világon mindenki megért, amely alkalmas a szavakon túli kommunikációra, mégis kellően sokszínű, így képes az egyes emberek és közösségek érzelmeit kifejezni – fogalmaz Szalonna Zoltán polgármester. – Közösségünk azon tagjai előtt, akik e nyelv művészetét elsajátíthatják, világok nyílnak meg; reméljük, hogy ha Véméndről elindulva útra kelnek, a színes és tapasztalatokban gazdag utazást követően ide is térnek majd vissza, vagy pedig, hogy mindvégig itt maradnak és megőrzik a településünket a visszatérőknek. A zeneoktatás községünk és közösségünk fennmaradásának záloga. Színessé teszi a mindennapjainkat, közelebb hozza egymáshoz az embereket. Mérföldetlen munka és odaadás kell ahhoz, hogy mindössze néhány perc örömet okozhassunk másoknak. És nem csak a zenészekről van erre szükség, de mindazoktól, akik számunkra a fejlődés lehetőségét biztosítják. Köszönetet szeretnék mondani a szülőknek, tanároknak, a német önkormányzatnak, Hergert Tamásnak és nem utolsósorban a kis zenészeknek azért, hogy a közösségünket építik.